

Ahmet Dur

YETİŞTİRİLMİŞ İNSAN

Birlik Vakfı İstanbul Şubesi tarafından cumartesi günleri bir birinden değerli konukların katıldığı konferanslar düzenleniyor. Bu sohbet programlarında çok önemli konular ele alınıyor. Geçtiğimiz hafta konuk Ahi Evran Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Vatan Karakaya hoca idi. Karakaya hoca “Eğitim Süreçleri Ve Yetiştirilmiş İnsan Problemi” konulu harika bir konuşma yaptı.

MTTB salonunda gerçekleştirilen konferansta Prof. Dr. Karakaya, nitelik veren eğitimin nasıl yapılması gerektiği, eğitim süreçleri, nitelikli insanın özellikleri, hedefleri, insan yetiştirmedeki imkân veya zorlukların neler olduğunu detaylı bir şekilde dinleyicilerine anlattı.

Yetiştirilmiş insan kimdir?

“Yetiştirilmiş insan meselesine ‘Yetiştirilmiş insan kimdir?’ sorusunu sorarak başlamak yerinde olacaktır.

Yetiştirilmiş insan; yeteneği, ilgisi ve istekleri doğrultusunda iyi eğitim almış bireyler demektir. İyi eğitim almış insan gücüne de “nitelikli insan gücü” denilmektedir. Bu genel kabulden özele doğru gidildiğinde “Nitelik veren eğitim nasıl yapılır?” sorusuna cevap aramalıyız. Öncelikli olarak bu eğitime muhatap olan insanın yaradılış niteliğine uygun olarak irdelenmesi yerinde olacaktır.

İnsan, ruh ve bedenden teşekkül etmiş bir varlıktır. Bu varlığı beşer olma özelliğinden insan olma özelliğine yükselten şey, onun ruhunun ve aklının doğru bilgiyle donatılmasıyla mümkündür. İnsanın ruhunu ve aklını besleyen bilgi kaynağını iki grupta inceleyebiliriz. Birinci grup bilgi kaynağı; evrenin ilişkilerinin incelendiği matematik ve fen-teknoloji yoluyla üretilen bilgidir, evrenseldir ve tüm milletlerin gayretleri kadar onların kullanımına açıktır. İkinci grup bilgi kaynağı; toplumların sosyal hayatlarını inşa eden, onların inanç, ahlak, kültür, örf ve ananelerinden oluşan bilgi kaynağıdır. Bilginin insanda davranış değişikliği oluşturması onun anlamlılığına bağlı olduğundan; bu iki bilgi kaynağının uyumlu olmasıyla yetiştirilmiş insan beklentimiz gerçekleşmiş olacaktır. Bu sebepten dolayı eğitim sistemimizi bu ikili tasnife tabi tutarak yeniden yorumlamamız gerekmektedir.”

Yetiştirilmiş İnsan Eksikliği Varsa Eğitim Sisteminde Bir Sorun Var Demektir

Yetiştirilmiş insan mevzusunun öznesi “eğitilen”, nesnesi ise “eğiten” dir. Buraya kadar yetiştirilmiş insanın oluşmasında temel güzergâh belirlenmiş oldu. Şimdi daha reel bir bakışla meseleyi soyut yorumlardan somut gerçeklere yani ülkemiz eğitim sistemine uygulamamız gerekmektedir. Çünkü yetiştirilmiş insan problemi yaşanıyorsa mantıksal olarak bu eğitim

sisteminin bir yerinde var olan bir yanlışın sonucu olduğunu gösterir. Bu mantıksal sonuçlar altında eğitim sistemimizin tartışılması kaçınılmaz bir gerçektir.

Tümden gelim metoduyla tespit edilen bu problemi şimdi tüme varım metoduyla yorumlayarak sistemdeki hatanın yerini bulmaya çalışalım.

Çocuklarımızı Sadece Sınav Başarılarıyla Değerlendirmeyelim

Bu noktada sorgulanacak ilk şey değişim noktası anlamlı bilgi olan insanımızın bugün almış olduğu bilginin anlamlı olup olmadığıdır. Bu sorunun cevabı sosyal hayat gerçeğimizden hareketle ortaya çıkarılabilir. Bugün çocuklarımızı okullara gönderirken onlardan beklentilerimizi sorgulayarak sorunu görebiliriz. Çocuklarımızın sınav başarılarıyla yetinen bir toplum olarak onların yetişmiş insan olmaları için aynı hassasiyet ve duyarlılığı taşımadığımız görülecektir. Çünkü yetişmiş ve eğitilmiş insandan beklentimiz sadece teknik düşünceyle teknoloji üretmeye odaklanmış insan değil aynı zaman da yaşadıkları sosyal hayatın inanç, ahlak, kültür ve örflerini anlayarak yaşadıkları toplumlara uygulayabilen ve millet olma bilincini koruyabilmeleridir. Bununlar birlikte yaşadıkları topluma fayda verirken aynı zaman da eğitim süreçlerinin sınavlarında da başarılı olan gençleri yetiştirmek temel amaç olmalıdır. Günümüz eğitim sistemi içerisinde bu soruların cevapları bize göstermektedir ki millet olarak sınav başarılarıyla yetinen bir toplum olarak davranmaktayız. Bunun en güzel örneği; bugün değişmiş olan liselere geçiş sınavları ve üniversiteye geçiş sınavlarını tartıştığımız kadar yetişmiş insan süreçlerindeki kayıpları henüz bu düzeyde kaygıyla tartışmıyor olmamızdır. Dolayısıyla soruların cevapları ülkemizde eğitimin felsefesinde bir hatanın olduğunu göstermektedir. Eğitim sadece öğretim metoduyla mekanik bir sistem olarak uygulandığından ruh ve bedene sahip insanların ulvi düşüncelerini tetikleyen bir güç olmayı başaramamaktadır.

Hiçbir Gencimizi Sistemin Dışına Atamayız

Eğitimin temel amacı; toplumun her kesimine faydalı insan yetiştirmektir. Bizim eğitim sistemimiz ise motivasyonunu sınav başarılarından alan günümüz gençlerinin içerisinde, sınava girmek istemeyen bir kısım gençlerimizi sistemin dışına atmaktadır. Oysaki sosyal hayat bir bütündür, hiçbir gencimizi sistemin dışına atamayız. Planlanmış eğitim sisteminde temel amaç; toplumun en altında bulunan dezavantajlı grupları sosyal hayata kazandırmak olmalıdır. Böylece eğitilmiş insan potansiyeline erişilmiş ve insan kaynağı etkin ve etkili bir şekilde kullanılmış olacaktır. Bu aşamadan sonra yetişmiş insan kaynağına etki eden etkenleri ve onların çözümlerini içeren durumları aşağıdaki gibi sıralayacağız.

Ülkemizde Yetişmiş İnsan Probleminin Kaynağı Nelerdir?

Kültürü oluşturan bilgi kaynağının pozitivist olması,

Teknolojiyi ilerletecek bilgi kaynağının taklit ve hedefsiz olması,

Bilgi aktarıcı kaynaklar olan bir kısım üniversite hocalarımızın ve öğretmenlerimizin geçmiş eğitim süreçlerinden gelen eksiklikleri gidermek için henüz bir planın olmaması,

Bugün yüz yüze olduğumuz eğitim problemlerinin yarın yetişmiş insan eksiği olarak karşımıza çıkacağını fark edemeyip, yetişmiş insan ihtiyacını tam olarak algılayamamış olmamız,

Eğitimin basamaklarının her bir kademesinde yapılan hatalara karşı tavır koymayarak hataların devamına göz yumuyor olmamız, yetişmiş ve eğitilmiş olmanın temel şartı olan çalışarak bedel ödeme alışkanlığını eğitim aktivitelerimizin temel şartı saymıyor oluşumuz.

Yukarıdaki problemlere muhtemel çözümleri önererek sonlandıralım;

Kültür oluşturan bilgi kaynağının millileştirilerek tarihi bağlarla desteklenen ve ortak bir bilinç oluşturacak kimliğe kavuşturulması gerekmektedir.

Teknolojiyi oluşturan fen ve matematik bilgisinin evreni anlamaya yarayan bir araç olduğunu algılatarak şekilde bir müfredat, eğitim programlarına eklenmelidir.

Eğitici kaynaklarımızın var olan eksiklikleri tespit edilerek “eğitici eğitimleri” yle bu eksiklerin tamamlanması sağlanmalıdır.

Eğitimin toplumda algılanma şeklini değiştirip, eğitimi bir prosedür süreci olmaktan çıkararak eğitilmiş insanın önemini hissettiren bir toplumsal algıya ulaşmamız gerekmektedir.

Görev tanımları içerisinde herkesin çalışarak hayatı kazanması gerektiği noktasında yeni bir anlayış geliştirecek iradeyi oluşturmak için toplumun her kesimi sürece katılmalıdır. Enflasyondan kurtulmuş bir eğitimin gerçekleşmesi sağlanmalıdır. diyerek konuşmasını tamamladı.